

Transcriptie van interview met Henk Blokhuis op 1 juli 2019

Interviewer: Rutger Noorlander

Deze transcriptie is leesbaar gemaakt. Daarvoor zijn irrelevante gedeeltes weggelaten.

De opname is gestart.

Interviewer 00:00:03

Het is vandaag 1 juli 2019. Ik zit hier in Oudorp met meneer Blokhuis, gemeentesecretaris bij de gemeente Alkmaar van 1972 tot 1996, als ik het goed heb. Meneer Blokhuis: wat is uw geboortejaar?

Blokhuis 00:00:28

1936.

Interviewer 00:00:28

En in welke jaren heeft u bij de gemeente Alkmaar gewerkt?

Blokhuis 00:00:28

Ik ben daar in de zomer van 1970 gekomen. Ik kwam daar tegelijkertijd met Roel de Wit. Roel de Wit was wethouder in Amsterdam en is toen benoemd tot burgermeester en ... Ik was toen nog Hoofd Ruimtelijke Ordening en ben in 1972 secretaris geworden.

Interviewer 00:00:51

Dat bent u tot 1996 geweest?

Blokhuis 00:00:53

Ja.

Interviewer 00:00:54

En toen bent u met pensioen gegaan. Of heeft u nog een ander functie gehad?

Blokhuis 00:00:57

Nee, toen met pensioen.

Interviewer 00:00:59

Wat waren de taken als gemeentesecretaris met betrekking tot de bunker of een noodprocedure e.d.?

Blokhuis 00:01:19

Wat dat betreft nul. Ik heb nooit begrepen dat mensen daar nou een bijzondere taak hadden. Wie dat dan wel had zou ik ook niet weten. Ja, burgemeester, brandweer, politie, dat soort...

Interviewer 00:01:26

Wist u van het bestaan van die bunker af?

Blokhuis 00:01:31

Ik wist daar zit de bunker, achter die deur. Maar aangezien ik niet altijd nieuwsgierig van aard ben, heb ik het ook bij die wetenschap gelaten. Denk ik. Maar misschien vergis ik me, het is dan ook al 50 jaar geleden. Misschien dat meneer van Hattem gedacht heeft 'Ik wil het hem toch laten zien, wat hij er ook van vindt'. En dat ik een kijkje heb genomen. Het zal wel. Ik wist van het bestaan af. Daar zit dan de bunker.

Interviewer 00:01:38

Weet u ongeveer vanaf wanneer u van het bestaan afwist?

Blokhuis 00:02:15

Toen ik begon, was ik hoofd Ruimtelijke ordening, openbare werken, secretarie afdeling. Toen had ik andere dingen aan mijn hoofd. Is er hier een noodbestuurspost? Nou nee.

Interviewer 00:02:21

Maar u wist dus dat het er zat. U zei dat u er wellicht een keer er bent geweest?

Blokhuis 00:02:41

Wellicht één keer hoor, hooguit.

Interviewer 00:02:46

Weet u ook waarom de bunker er zat? Werd dit u vertelt?

Blokhuis 00:02:46

Het was de bedoeling dat daar burgemeester en wat anderen zich zouden gaan begeven in geval van een atoomaanval.

Interviewer 00:03:00

Weet u ook welke personen daar dan naartoe zouden moeten gaan?

Blokhuis 00:03:04

Nee.

Interviewer 00:03:04

Weet u van het bestaan van een noodprocedure ervoor?

Blokhuis 00:03:14

Nee, zou ik niet weten.

Interviewer 00:03:14

Die bunker zit onder de uitbouw onder een nieuw gebouw achter het gemeentehuis, gebouwd in de jaren '70.

Blokhuis 00:03:24

Hij werd in 1970 geopend.

Interviewer 00:03:40

Dus u weet verder ook niets van de bouw van de uitbouw of de bunker?

Blokhuis 00:03:47

Nee, totaal niet. Dat was na die tijd. Er zat wel meer achter die kelder. Ik herinner me nog deze gelegenheid <red.: verwijzend naar foto's> zo was het.

Interviewer 00:04:20

Die heb ik ook een paar <edit: foto's en video's>. Deze kunnen we zo bekijken om te zien wat u zich nog wat herinnert. De bunker was bedoeld voor de burgemeester en zijn staf, in dit geval enkele personen, om te schuilen voor een (atoom)aanval. Dit zou dan ook de burgemeester moeten zijn geweest en wellicht ook u. Weet u daar iets van af?

Blokhuis 00:04:34

Nee. Ik ga ervan uit dat daar echt een calamiteitenplan aan verbonden was, en dan zou er in de centrale bestuurspost alleen diegene zitten die daaraan iets zou kunnen bijdragen. Dat is niet de gemeentesecretaris. Dat is de politie, brandweer, hoofd Bescherming Bevolking, voor als er in die kaartenbak gekeken moet worden. Daar moet je niet de secretaris voor vragen dan moet je meteen rechtstreek naar de BB. Een secretaris heeft daar niets te zoeken, maar loopt alleen de mensen in de weg. Dat wist ik ook wel.

Interviewer 00:05:39

U zegt de hoofd Afdeling Bevolking en wellicht de burgemeester. Wie zou er dan nog meer naartoe kunnen gaan?

Blokhuis 00:05:44

Ik kan me niets bedenken. Het eerste wat je dan doet is het verzamelen bij de brandweercommandant. Een atoomaanval!? Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Helemaal niets. Want dat is onvoorspelbaar. Dus als ze mij zouden vertellen van een atoomaanval, zou ik eerst naar Alkmaar Noord fietsen naar mijn vrouw en kinderen. En de rest was ook niet al te serieus, want we dachten 'dan zitten wij natuurlijk in een atoomvrij grafkelder'. Volstrekt geïsoleerd. Dat begreep iedereen die in dat ding zat. 'Hier moet je natuurlijk niet wezen'.

Interviewer 00:06:27

U noemt een aantal quotes. Werd het ook zo besproken binnen het Stadhuis?

Blokhuis 00:06:27

Ik weet niet wie van de gemeente zich daarover druk maakte. Ik denk de burgemeester en brandweer, verder niemand.

Interviewer 00:06:27

Werd er gesproken over een 'atoomvrije grafkelder'?

Blokhuis 00:06:33

Nee, dat niet. Het woord 'grafkelder' zal niet gevallen zijn, maar 'hier moeten wij niet zijn'. Als er dan iets gebeurt dan is het natuurlijk een vliegtuig dat neerstort of een chloortrein die ontploft. Dan gaan we niet daar zitten. Dat wist iedereen in zijn achterhoofd.

Interviewer 00:06:54

Het was bedoeld voor als er een aanval zou zijn vanuit de Sovjet-Unie, dat was toen een vijand. Kunt u zich herinneren of er iets van dreiging was of een angst?

Blokhuis 00:07:09

Nee, nee, ik heb een ander verhaal voor u. Waar hielden we ons dan wel mee bezig? Dit was de groeiopdracht. Om te bouwen. Verdubbeling van het inwoneraantal. Daar was alles op gebaseerd. Stadsvernieuwing. Ik heb praatjes gehouden voor Associateit Pro???, zijdeling met het onderwerp. Waar gingen nou de discussies over? Daarover. Over Alkmaar Noord. Daar speelde Rusland totaal geen rol. Later kwam daar de stadsvernieuwing bij. <Zie onderaan deze transcriptie het verhaal van Blokhuis.>

Interviewer 00:08:23

Er zijn in Alkmaar ook nog andere maatregelen getroffen tijdens de Koude Oorlog. Misschien dat u daar wat vanaf weet. U heeft aangegeven dat u ook bij openbare werken gewerkt heeft.

Blokhuis 00:08:30

De secretarie afdeling was dit, niet de Dienst Openbare Werken.

Interviewer 00:08:59

Er was in Alkmaar ook een openbare schuilplaats De Vest. Weet u daar iets van? Dit was een parkeergarage onder De Vest die ook kon worden gebruikt als schuilplaats.

Blokhuis 00:08:59

Ik weet dat daar ook een aantal bedden waren opgeslagen. Zonde van de ruimte. We wisten dat dat er was. Dat was kennelijk voorgeschreven door Binnenlandse Zaken, van 'jullie maken daar...', nou dan doen wij dat. Datzelfde zal ook gegolden hebben voor de noodbestuurspost. Er zaten wel meer noodbestuursposten in het land.

Interviewer 00:09:41

Ik had toevallig vanochtend een interview met iemand van de BB (edit: Ellen Veldman). Zij regelde de noodwachtadministratie bij de BB. Ze zei dat de BB-bunker in de Frans Halsstraat rechte verbindingen had met de noodbestuursposten in de kring Alkmaar en Kennemerland, Wieringenwerf. Maar ik vraag me af of die omliggende gemeenten, toen tientallen, of die allemaal een eigen noodbestuurspost hadden of slechts een telefoonverbinding met de BB-commandobunker. Want Alkmaar was de grote stad. Ik vermoed dat Alkmaar een bunker had omdat dit juist de grootste stad was in de regio maar ook omdat toen die uitbouw van het Stadhuis werd gerealiseerd, en dat was een kans om daar ook een bunker onder te bouwen.

Blokhuis 00:10:33

Dat zou best kunnen hoor, maar was voor mijn tijd. Een zijsprongetje. Ik startte mijn ambtelijke carrière eind jaren zestig in Wassenaar. Daar hadden wij ook bestuursnoodpost in de BB kelder onder het Stadhuis. Dat was in de tijd dat Mollie Geertsema daar burgemeester was. Toen was hij voorzitter van de Tweede Kamer, fractie van de VVD, en later is hij

commissaris van de Koning geworden in Gelderland. Een markante man in de VVD. We hadden in het Stadhuis een pingpong competitie en waar kan je dan een pingpongtafel het beste neerzetten? Natuurlijk in de noodbestuurspost van het Stadhuis, want die wordt toch niet gebruikt. En aan die competitie nam ook de heer Geertsema deel. Die kwam dan uit de Tweede Kamer en trok dan zijn jas uit en speelde dan mee. Die vond het ook geen probleem dat de BB-bunker werd gebruikt als ontspanningsruimte voor het personeel.

Interviewer 00:11:34

Daarmee vat u de manier samen van hoe men ermee omging. U noemde ook Wim van Hattem. Wat was zijn functie?

Blokhuis 00:11:46

Hoofd Interne Zaken. Hij ging over het onderhoud van het Stadhuis. Nu heet dat facilitair.

Interviewer 00:12:30

Weet u hoe vaak dat onderhoud werd gepleegd?

Blokhuis 00:12:32

Nee, geen flauw idee.

Interviewer 00:12:39

Ik heb een paar foto's van de bunker. Kunt u zeggen wat u herkent? <de foto's op het [Flickr-account](#) van het Regionaal Archief Alkmaar>

Blokhuis 00:12:42

Nee, zegt me niks. Komt niet bij mij boven.

Interviewer 00:12:55

Dit is de ingang. Herkent u dit?

Blokhuis 00:12:55

Ja dit herken ik wel.

Interviewer 00:14:01

Er is een vermoeden dat de noodbestuurspost in de jaren '90, u moet corrigeren als het niet zo is, voor de Golfoorlog is gebruikt, of ingericht. Weet u daar iets van?

Blokhuis 00:14:37

Dat zou kunnen. Ik weet dat niet.

Interviewer 00:14:47

Wat denkt u dat de burgemeester van deze bunker afwist, in dit geval De Wit en Roozmond? Wisten zij van het bestaan af?

Blokhuis 00:15:09

Niet veel meer dan van het bestaan, hooguit. Dat was nooit een gespreksonderwerp. De Wit was de man van de Ruimtelijke Ordening en Woningbouw. Daarvoor kon je hem wakker

maken. En daarna de Stadsvernieuwing. Roosmond was meer voor Politie en Brandweer, niet zozeer voor de noodbestuurspost. Daar heeft hij goed werk gedaan, want dat was een terrein waarop andere burgemeester zich meer uit plichtmatige belangstelling mee bezig hielden. Bovendien heeft hij zich ook op de regio gericht, samenwerking in de regio. Dat had ook een oorzaak. Dat komt doordat toen de kleinere gemeenten werden bedreigd in hun bestaan. Ze dachten: Wij kunnen dit allemaal zelf, de woningbouw.

Interviewer 00:16:41

De burgemeester had ook een goed contact met de BB. Weet u daar iets van?

Blokhuis 00:16:44

Nee. Hij zal best goed contact hebben gehad. Dat weet ik totaal niet. Hij zal wel gedacht hebben 'Als Den Haag voorschrijft dat we iets moeten doen...'. Maar ik ga me geen woorden in de mond leggen die nooit gezegd zijn.

Interviewer 00:17:11

Weet u of er een noodprocedure voor de bunker was?

Blokhuis 00:17:39

Nee, dat weet ik niet. Zou ik misschien moeten weten, maar weet ik niet.

Interviewer 00:17:39

Of zijn er oefeningen geweest?

Blokhuis 00:17:39

Ook niet.

Interviewer 00:17:39

Heeft u ook iets ervaren van een dreiging of spanningen in die tijd?

Blokhuis 00:17:39

Nee.

Interviewer 00:19:40

Weet u nog iets over andere bunkers van de Koude Oorlog? De Vest, de KPN-bunker...

Blokhuis 00:19:50

Ik weet dat de BB wat had. Ik weet verder niet of er nog wat was.

Interviewer 00:19:50

Er zijn ook aanpassingen gemaakt aan bruggen. Men was bang dat dijken zouden worden gebombardeerd, ook rondom Alkmaar, waardoor het water uit de stad zou weglopen naar lageregelegen gebieden in de polders rondom de stad. Als dan ook de stad zou worden gebombardeerd was geen bluswater meer in de grachten. In een aantal grachten hebben ze schotwanden geïnstalleerd. Die schotwanden lagen ernaast in grote bakken. Deze konden in de sponningen worden gehesen om het water vast te houden in de grachten.

Blokhuis 00:20:32

Daar heb ik nog nooit van gehoord.

Interviewer 00:20:39

Hij heeft verder nog speciale herinnering aan die bunker of bijzondere anekdotes? <Meneer Blokhuis heeft zijn ervaring met de bunker op papier gezet en gedeeld met de interviewer>

Blokhuis 00:21:01

Nee. Dit behoort tot de periferie van waar ik mij mee bezig hield.

Interviewer 00:21:15

Weet u iemand die er misschien meer over had kunnen weten of zou kunnen weten?

Blokhuis 00:21:15

Nee, die zijn al overleden.

Interviewer 00:21:15

Nelly Delis?

Blokhuis 00:21:15

Ja, dat was de secretaresse van burgemeester Cees Roozmond. Ik denk niet dat ze daar.... ze was natuurlijk secretaresse. Dus vanuit die ogen zou ze het nodige geweten hebben.

Interviewer 00:21:15

<Start de opname weer> Is er verder nog iets wat niet is besproken?

Blokhuis 00:21:51

Nee. Het kan best zijn dat mijn geheugen mij in de steek laat en dat er andere zeggen van 'nou, wij waren er wel mee bezig'. Waar ging wel de discussie over? Over stadsuitbreiding en stadsvernieuwing. En als je de bunker ziet, denk je 'hier wil je niet levend worden begraven'. Dat je dan in noodgevallen kon je in een gang naar de tuin voor het geval dat het Stadhuis in elkaar gedonderd zijn. Dan kom je ook niet daaruit. De gedachte dat daar de burgemeester en brandweer zitten. En daarbuiten dan? Wie onderhoudt het contact?

Interviewer 00:22:58

Dank u wel voor uw informatie. Dan rest mij nog geven om u toestemming te vragen of ik deze informatie met uw naam in de vorm van een verslag of transcriptie mag delen met de gemeente Alkmaar en het Regionaal Archief Alkmaar en eventueel ook online en eventueel ook in de vorm van een boekje.

Blokhuis 00:24:38

Ja hoor, best.

Interviewer 00:24:38

<Einde opname>

Interviewer 00:24:38

Samenvattend: Meneer Blokhuis wist van de bunker af, maar heeft er weinig over te vertellen. Hij weet niet van een noodprocedure of een noodplan. Hij noemt het een "atoomvrije grafkelder". Want als er een atoomaanval zou zijn, zou men er als ratten in de val zitten. Wellicht dat dit het gevoel over van personen in het Stadhuis bij de bunker goed reflecteert. Wim van Hattem was hoofd Interne Zaken (Facilitaire Dienst) en hield zich bezig met het onderhoud (zie persoonlijk verslag van meneer Blokhuis). Meneer Blokhuis geeft aan dat het zou kunnen zijn dat zijn geheugen hem in de steek laat, maar hij onderstreept dat hij zich niet met dit soort zaken bezighield, maar met de stadsuitbreiding e.d.

Aparte toevoeging die Henk Blokhuis op papier heeft gezet:

We hadden eens een vergadering in het Moriaanshoofd, dat is het achttiende-eeuwse pand naast het Stadhuis. Dat pand ligt aan de voorkant aan de Langestraat en aan de achterkant aan de Breedstraat, daarvan gescheiden door een achtertuin. En degenen die uitzicht hadden op de achtertuin, viel het plotseling op dat dit uitzicht witte rook omvatte, die uit een ventilatierooster omhoog dwarrelde. Wij wisten niet wat dat beduidde, ik bedoel, wij namen niet aan dat het archief in brand stond, maar wat het wel was, wisten wij niet. In dat soort gevallen wendden wij ons altijd tot Wim van Hattem, hoofd interne zaken, wat hij niet weet van het Stadhuis, is de moeite van het weten niet waard. Wim kwam en legde ons uit dat daar, onder de grond, zich de bestuursnoodpost bevond. Die ruimte werd van tijd tot tijd getest op de afvoer van lucht. Er werd lucht ingevoerd, dat begrepen we, en openbare werken controleerde of die lucht dan ook weer werd afgevoerd. In de vorm van rook. Zoiets. Precies was het ons ook niet duidelijk. Ook mij niet. Ik wist dat zich naast de fietsenkelder een bestuursnoodpost bevond, maar ik was er nooit binnen geweest. De collegeleden wisten natuurlijk niet meer dan ik, ook de burgemeester niet, maar ik weet niet meer wie toen burgemeester was, Roel de Wit of Cees Roozmond.

We zijn toen wel een kijkje wezen nemen en begrepen meteen waarom we van die post niets wisten. Waarom niemand ons ooit op het bestaan van die post had geattendeerd. Een onbereikbare ruimte zonder serieus contact met de buitenwereld. Jaren vijftig, bedacht van achter het bureau. Althans, zo kwam het bij ons over. Bij een echte calamiteit gaat de burgemeester naar de brandweerkazerne. Bij een atoombom valt er niks te gaan.